

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus VII. De Dolo & Contumacia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

T I T U L U S VII.

D E

Dolo & Contumacia.

Quæres primò. Quid sunt dolus & contumacia?

Rz. 1^{mò}. Dolus est machinatio quædam, cum aliud agitur, aliud simulatur. Alius est bonus, alius malus. Bonus est solertia, quâ quis machinatur aliquid contra hostes, ut eorum injurias excludat, uti in *Can. Dominus. 2. caus. 23. q. 2.* Suscipiens justum bellum, sive apertâ pugnâ, sive insidiis vincat, nihil ad justitiam interest, juxta illud vulgatum:

An dolus, an virtus vincat, quis in hoste requirat?

Dolus malus est calliditas vel machinatio adhibita ad circumveniendum, fallendum & decipiendum proximum. Calliditas committitur tacendo, vel dissimulando: fallaciæ decipiendo mendaciis. Machinatio per occultas insidias. 2^{dd}. Contumacia dicitur à contemnendo. Si enim pars litigans legitimo Judicis non obsequatur mandato, Judicem contemnere, & contumax esse censetur. Unde contumacia est inobedientia contra legitimum Judicem in iis, quæ ad judicium pertinent, commissa. Colligitur ex *l. contumacia. 53. ff. de re judicata.* ibi: Contumaces non videntur, nisi qui cum obedire de-

berent, non obsequuntur, id est: qui ad jurisdictionem ejus, cui negant obsequi, pertinent.

Quæres secundò. Quotuplex contumacia?

Rz. Vera, ficta aut præsumpta, & manifesta. *Gloss. in Clement. unic. de dolo & contumac. Clement. 1. de judic.* Contumacia vera est, quando citatio infinuata reo, qui in termino peremptorie non comparet. Contumacia ficta vel præsumpta est, quando citatio reo infinuari non potuit, sed fuit intimata ad ædes, aut quando per edictum citatus fuit. Contumacia manifesta est, quando constat reum aut citatum nullam excusationis causam habere, quare non compareat: aut si citatus nolle se comparere dixerit: aut si à Decreto interlocutorio frivole appellaverit; tunc quamdiu appellationi non renuntiat, manifestè contumax existit.

Quæres tertio. Quibus modis committitur contumacia?

Rz. Plures sunt contumaciæ species, his Versibus expressæ à *Gloss. in cap. ex literis. 2. de Dolo & contumac. verbo contumaciter.*

Non veniens, non restituens, citiusque recedens.

Nil

Nil dicens, pignusque tenens, jurareque nolens.

Obscureque loquens, isti sunt jure rebelles.

Vel brevius à *Gloss. in cap. quoniam. 5. ut lite non contestat. Verb. impedit.*

Casibus in tribus quis dicitur esse rebellis:

Impedit, occultat, jussus parere recusat.

1ma. Contumacia in veniendo est, quando quis tribus edictis vel uno pro tribus, quod vulgò peremptorium appellatur, evocatus presentiam suam facere contemnit. *cit. l. contumacia. 53. ff. de re judicata.* Exempla sunt in *cap. ex literis. cap. cum dilecti. 6. de dolo & contumacia.* Quod intelligendum, si non impeditus fuerit; quia pœnam contumaciæ non patitur, quem adversa valetudo, vel majoris causæ occupatio defendit. *Cit. l. contumacia.* Quando non scitur, an citatio ad citati devenit notitiam, citatio non comparante, à jure contumacia intervenisse censetur; nisi postea moram purget, & causam alleget, ac probet, quare non comparuerit.

2da. Contumacia in non restituendo. *L. qui restituere. 68. ff. de rei vindicatione. 3ta.* In respondendo committitur ab eo, qui ad mandatum Judicis non respondet, vel obscure respondet, quod idem est, ac si non responderet. *L. de etate. 11. §. qui tacent. ff. de interrogat. in jure faciend. 4ta.* In jurando, quando à Judice jurare jussus Juramentum recusat. *L. manifesta. 38. ff. de ju-*

rejur. 5ta. Recedendo à judicio infecto negotio. Exempla sunt in *cap. prout nobis. 4. de dolo & contumac. cap. 1. de Judiciis. cap. constitutis. 12. de Procurat. Can. certum. 43. caus. 11. q. 3. Can. si quis autem. 12. dist. 18.*

Quæres quarto. Quid, si reus contumax ante litem contestatam?

R. Si ante litem contestatam reus sit contumax, non comparendo, Actor in rei petitæ, vel bonorum rei mittitur possessionem. *Cap. ex literis. 2. de dolo contumac.* Judex etiam rem petitam sequestrare, & loco missionis in possessionem sequestrum decernere potest. *Cit. cap. ex literis.*

Quæres quinto. Quid in causa beneficii?

R. Si agitur de beneficio, & reus sit contumax, Actor in possessionem non mittitur, sed reus per censuras Ecclesiasticas est compellendus. *Cap. finem. 5. de dolo & contumac. Cap. unic. de eo qui mittitur in possess. in 6.*

Quæres sexto. Quid si reus contumax post litem contestatam?

R. Tunc Judex actore petente, receptis testibus & probationibus, si de meritis causæ liquet, sententiâ suâ litem terminare: aut si de meritis causæ non liquet, actorem in possessionem ex secundo Decreto mittere potest, servatâ tamen reo absenti proprietatis quæstione. *Cap. prout nobis. 4. de dolo & contum.*

Quæres septimo. Quid si Actor contumax ante litem contestatam?

R. Actor contumax ante litem contestatam

testatam in expensas condemnatur, citatio rei ad instantiam actoris contumacis facta circumvenitur, & si rursus citari reum petat, non auditur, nisi de sistendo se iudicio sufficienter caveat. *Cap. 1. de dolo & contumac. in 6.*

Quæres octavò. Quid si Actor contumax post oblatum libellum?

R. Si post oblatum libellum Actor non compareat, Judex auditis & receptis præsentis & hoc postulantis rei testibus, si causa ipsius rectè probata fuerit, ad sententiam definitivam procedere, vel si causa rei non satis liquet, illum ab hac instantia absolvere potest. *Cap. causam. 3. de dolo & contumac.* Salvo tamen actori jure suo, & facultate de novo agendi, novaque utendi instantiâ, cum refusione prioris instantiæ expensarum, & cautione de sistendo.

Quæres nonò. Quibus aliis pœnis punitur contumacia?

R. Imprimis generale est, quod contumax ad expensas, quas parti adversæ per contumaciam causavit, ante omnia sit condemnandus. *Cap. cum dilecti. 6. de dolo & contumac.* Deinde sequestro rei controversæ puniri potest. *Cap. ex literis. 2. de dolo & contumac.* Item per censuras & excommunicationem, ut à contumacia desistat, & pareat, compelli potest. *Cap. veritatis. 8. de dolo & contum. cap. tuæ Fraternalitatis. 3. ut lite non contestat. Trident. Sess. 25. de Reform. cap. 3.* Demùm contumacia per missionem in possessionem

ex primo, secundo, & tertio decreto justè punitur.

Quæres decimò. Quid est missio in possessionem ex primo Decreto?

R. Reo contumace pars altera litigans ex primo Judicis decreto in possessionem bonorum contumacis mittitur. Cujus primi decreti hic est effectus: Missus in possessionem ex primo Decreto nec proprietatem, nec possessionem, nec commoda possessionis, sed nudam tantùm rei detentionem habet, ita, ut non tam Possessor, quàm custos rei existat. *Cap. contingit. 9. de dolo & contum. cap. fin. de eo qui mittitur in possess.* Unde Judex in mittendo in possessionem ex primo Decreto festinare non debet, ut notat *Gloss. in cap. tuæ Fraternalitatis. 3. ut lite non contestat. Verb. induendus. & in cap. contingit. 9. de dolo & contumac. Verb. causa rei servanda.* Sed prius causam summatim examinare debet, antequam in possessionem mittat; quia si reus justam absentis causam probaverit, restituitur, uri etiam, si absque legitimo impedimento absens intra annum comparuerit, præstitâ cautione de sistendo se iudicio, & exhibitâ congruâ expensarum satisfatione. Imò si contumax missus ex primo Decreto in possessionem impediverit, ne illam consequeretur, aut consecutum expulerit, si intra annum compareat, nullâ aliâ punitur pœnâ, sed præstitâ cautione de stando iudicio, & datâ expensarum refusione, de æquitare Juris Canonici retinet possessionem. *Cap. 1. de dolo & contumac.* Quæ-

Quæres undecimò. Quid est missio in possessionem ex secundo Decreto?

R. Quod si missio actore in possessionem ex primo Decreto reus Anno elapso adhuc contumax persistat, vel taliter in possessionem Missum ab ea consequenda impediatur, si actio realis fuerit, absque ulteriori Judicis Decreto Actor re ipsa fit verus Possessor, & commodis gaudet possessionis. *Cap. 1. de eo, qui mittitur in possessionem. cap. contingit. 9. de dolo & contumacia.* Si actio personalis, per secundum Judicis Decretum verus fit Possessor, nec reo postmodum comparente possessio restituitur, sed solum reservata manet actio de proprietate. Fit autem hæc secunda immissio in actione reali in rei perita vel controversa possessionem; in actione personali in bonorum ipsius rei prius mobilium, vel si his careat, etiam in-

mobiliu possessionem. *Cap. fin. §. in aliis, ut lite non contest.* Demum contumacia crescente, & reo etiam hoc modo non parente Actor rem per sententiam sibi petit adjudicari. Quam sententiam Jurista tertium vocant Decretum.

Quæres duodecimo. An contumax condemnatus appellare valeat?

R. Si contumacia manifesta, ut quia à sententia inter locutoria frivole appellavit, potest ad definitivam Judex procedere sententiam, à qua appellans non auditur. Si contumacia non sit manifesta, coram Judice ad quem prius purgare debet contumaciam, quâ purgatâ appellationem prosequendi habet libertatem. *Clement. unic. de dolo & contumacia.*

Clement. unic. de dolo & contumacia.

* *
*

Qqq

TITU.